

Historia ya Falsafa

36 Spinoza

Na Dkt. Arthur Holmes wa Chuo cha Wheaton

Sawa, hebu tuanze kazi basi, sivyo, kwa leo. Na wiki hii tunataka kumzingatia Benedict Spinoza, mwanafikra Myahudi wa Kihispania ambaye, tangu utotoni, aliishi Uholanzi na familia yake kwa sababu ya mazingira ya chuki dhidi ya Wayahudi nchini Uhispania, lakini hakukubaliwa kamwe ndani ya jamii ya Wayahudi kwa sababu ya msimamo wake wa kifalsafa. Na unaposoma Spinoza, utaona kwa urahisi kwamba yeye ni mwamini Mungu zaidi kuliko mwamini Mungu, na kwa hivyo, hachukulii imani za Kiyahudi kihalisi kuhusu Mungu, na hiyo ndiyo ilikuwa chanzo cha tatizo.

Lakini nataka kwanza kuzingatia umuhimu wa kihistoria wa Spinoza ili tuweze kuona ni kwa nini tunataka kutumia muda mwingi kwake na jinsi anavyoingia katika picha ya jumla. Wiki mbili zilizopita, tulikuwa tukizungumzia Descartes, René Descartes, na jambo la kwanza kutambua kuhusu Spinoza kihistoria ni kwamba anaendelea na mbinu ambayo Descartes alitumia. Hiyo ni kusema, aina ya kijiometri ya mbinu hutokana na ufafanuzi na misimbo kimantiki ili kuthibitisha nadharia na hitimisho.

Hiyo ni jiometri. Na Descartes, kama tulivyosisitiza, alikubali hilo katika tafakari zake na maandishi yake mengine, na ndivyo Spinoza anavyofanya. Kwa kweli, vitabu vya historia vinawarejelea Wacartesia, na nilitoa maoni kuhusu baadhi yao Jumatano ya wiki iliyopita, lakini Spinoza kwa vyovyote vile ni Mcartesia kwa sababu ya mbinu hii.

Chapisho lake la kwanza la kifalsafa mnamo 1663, alipokuwa na umri wa miaka 30 tu, lilikuwa na kichwa hiki cha kuvutia: Sehemu ya 1 na 2 ya Kanuni za Falsafa za Descartes Zilizoonyesha kwa Njia ya Kijiometri, na alichofanya ni kuiandika kihalisi katika muundo wa kitabu cha kiada cha jiometri chenye ufafanuzi, misimu, na nadharia zenye uthibitisho na kadhalika. Na kama labda umebainisha, kama ungeanza kusoma Maadili ya Spinoza, na siwezi kufikiria mengi ambayo ungependelea kufanya mwishoni mwa wiki ya Shukrani kuliko kusoma Maadili ya Spinoza, anafanya kitu kile kile hapo. Anaanza na ufafanuzi na misimu na kisha anaendelea kueleza na kuthibitisha nadharia, na baada ya kila moja, anaandika kwa mtindo wa kweli wa Euclidean, QED, quod erat demonstratum.

Sijui wanaipata wapi katika vitabu vya kisasa vya jiometri, lakini hakika kama walivyofanya katika vitabu vya jiometri vya shule ya upili nilivyotumia. Kwa hivyo ndio, mbinu ya Cartesian ilifuatwa kwa undani. Utavutiwa na jinsi mwandishi mmoja, Stuart Hampshire, alivyoandika kitabu hiki cha Penguin kuhusu Spinoza, jinsi anavyozungumzia mbinu hiyo.

Spinoza anasisitiza kwamba maneno yake, na hasa maneno yake kuhusu Mungu na sifa zake, hayapaswi kamwe kueleweka katika lugha yao chafu, yaani, maana yao ya

kawaida na ya mfano, lakini tu katika maana maalum waliyopewa katika ufafanuzi wake. Sasa kumbuka tahadhari hiyo. Unaposoma Spinoza akimaanisha dutu au akili au Mungu au mema, angalia ufafanuzi wake, kwa sababu anataka kuutumia kwa ukamilifu katika maana hiyo iliyofafanuliwa pekee na si katika lugha ya kawaida, ya kawaida.

Aliona karibu kila kitu kilichoandikwa na kusemwa kuhusu Mungu na uumbaji wa ulimwengu kuwa kisicho na maana, kwa kuwa watu wasio na falsafa hawawezi kumfikiria Mungu waziwazi. Kwa mafunzo, hawawezi kuelewa kile ambacho hawawezi kufikiria, wamefungamana sana na hisia zao. Na baadaye, Descartes alikuwa mtu wa mantiki; ujuzi wake wa awali, ndicho ambacho hawakuweza kuelewa, na kwa sababu hii, aliandika maelezo yake ya awali ya falsafa ya Descartes na kazi yake kubwa ya uhakika, Maadili, kwa namna hii ya kijiometri kama mfululizo wa mapendekezo yenye uthibitisho unaounga mkono, lemmas, na matokeo.

Kwa hivyo aliondoa kutoka kwa uwasilishaji wa falsafa yake njia yoyote iliyofichwa ya ushawishi na ya kuvutia mawazo ya msomaji, ambayo ni sehemu ya uandishi wa nathari wa kawaida, bila ufasaha, bali ni umbo la kimantiki tu. Alitaka falsafa ya kweli iwasilishwe karibu iwezekanavyo kwa njia isiyo na upendeleo, isiyo na utu, na huru, bila mvuto wa mawazo, kama ilivyokuwa kwa Vipengele vya Euclid. Naam, huyo ndiye Spinoza kwa mbinu yake, na nadhani lazima uone anachofanya ili kufuata jambo hilo.

Kumbuka kwamba huu ndio wakati ambapo kulikuwa na mgogoro wa mamlaka kuhusiana na maarifa ya mwanadamu, ambapo shaka ilikuwa imeibuka tena, na ambapo Bacon na Descartes, kwa njia zao tofauti, walijaribu kuanzisha misingi fulani ambayo tunaweza kujenga maarifa ya kisayansi kweli. Na Spinoza kwa njia hiyo anamfuata Descartes katika kutaka maarifa yajengwe juu ya ukweli wa kisayansi, kama ilivyo katika hisabati, ambayo kwa njia hiyo ndiyo sayansi moja iliyopitishwa kutoka Enzi za Kati, ambayo nadhani haikuwa chini ya shaka ya kutilia shaka kama zingine. Kwa hivyo hiyo ndiyo noti ya kwanza ya umuhimu wa kihistoria, na kwa hivyo Spinoza huwasilisha njia hiyo kwa wale watakaokuja baadaye, na tutaona kitu kama hicho tutakapomtazama Leibniz wakati mwingine, ingawa Leibniz kwa ujumla haielezi kwa njia ya kitabu cha jimetri, lakini yeye ni aina ile ile ya mantiki.

Jambo la pili muhimu la kutambua ni kwamba ingawa anampenda sana Descartes na anachukua baadhi ya misimamo maalum ya Descartes, anabadilisha mtazamo wa jumla wa Descartes kwa njia zilizo wazi kabisa. Descartes alikuwa na msimamo wa pande mbili katika maana mbili: uwili wa akili na mwili, na uwili wa Mungu na asili. Spinoza anakataa uwili wote wawili.

Spinoza ni mtawa wa kimetafizikia, na hatujakutana na watawa wa kimetafizikia kwa muda mrefu kwa sababu ya ushawishi wa Kiyahudi-Kikristo. Tulikutana na Plotinus na bila shaka Parmenides, na tukiingiza ndani ya watawa wa kimetafizikia aina ya utawa

wa pande mbili ambao tulipata katika Wastoiki, utawa wa pande mbili ambao tulipata katika Wastoiki, ambapo kuna pande mbili, pande mbili kwa vitu vyote, kuna mpangilio wa busara unaoeleweka na kuna kiungo kinachobadilika cha nyenzo, mvuke wa moto, mpangilio unaoeleweka, nembo, kwa hivyo una nembo na maada katika Wastoiki, na tutagundua kuwa kimsingi una sawa katika Spinoza. Mungu na asili ni maneno mawili yanayorejelea kitu kimoja na kimoja.

Mungu anasisitiza upande wa kueleweka, upande wa nembo; asili inasisitiza jambo katika upande wa mwendo, kwa hivyo una mfumo kama wa Stoiki unaoibuka. Kwa hivyo badala ya metafizikia ya kiimani, kama Descartes alivyokuwa nayo, kile Spinoza anatupatia ni metafizikia ya kiimani, na kwa sababu Mungu ndiye kila kitu na kila kitu ni Mungu, inafuata kwamba mpangilio unaoeleweka na jambo katika mwendo ni pande mbili za kitu kimoja. Na badala ya akili na mwili kuwa vitu tofauti vyenye sifa tofauti kabisa, akili na mwili ni majina tu ya vipengele viwili au sifa za kitu kimoja na kimoja.

Na kwa hivyo ana uungu wa pande mbili katika kipindi chote. Sasa, tulipokuwa tukizungumza Jumatano iliyopita na mabaki waaminifu wa darasa kuhusu maadili ya Descartes, nilijaribu kuonyesha kwamba Descartes alitoka na maadili ya aina ya Stoiki, yaani, maadili ambayo akili, kwa sababu ya mawazo yake yaliyo wazi na tofauti, inaweza kuondoa tamaa, kudhibiti hisia, na kufikiri juu ya hisia. Sasa kwa kuwa maadili ya aina ya Stoiki yanaendelea katika Spinoza, hivyo kwamba moja ya mambo ambayo anaonekana kuyabeba kutoka kwa Descartes ni mbinu hii ya maadili, lakini anaifanya kwa uwazi zaidi.

Anafanya hivyo kwa utaratibu sana, ilhali Descartes hafanyi chochote kwa utaratibu kuhusu maadili. Jambo ni kwamba Spinoza haandiki tu kwa utaratibu kuhusu maadili, bali pia anaweka msingi wa aina yake ya maadili ya Stoiki katika aina ya metafizikia ya Stoiki. Unaelewa? Anaweka msingi wa aina ya maadili ya Stoiki katika aina ya metafizikia ya Stoiki.

Sasa kwa kusema aina ya Stoiki ya metafizikia, namaanisha uungu wa asili. Asili ni ya kimungu. Wastoiki walizungumzia asili kama majaliwa.

Na kwa mtindo huo, Spinoza huwa anaeneza, anaeneza, hadi karne ya 19. Yeye, kumbuka, ni katika karne ya 17. Lakini yeye ndiye kiungo kinachoeneza aina hiyo ya mbinu ya monistic, aina ya mbinu ya pantheistic, pantheistic ya asili, kwa Waromantisti wa karne ya 19.

Na tutakapofika karne ya 19, tutaona jinsi baadhi yao, kama Hegel na Schleiermacher, wanavyomzungumzia Spinoza kwa wema na kile alichofanya. Na kama unafahamu fasihi ya Kimapenzi ya karne ya 19, unaweza kuwa unafahamu jinsi watu kama Coleridge, Goethe, na Matthew Arnold wanavyomkubali Spinoza kwa

wema. Kwa hivyo yeye ndiye kiungo cha kihistoria katika kusambaza imani ya pantheism ya asili kwa Wamapenzi wa karne ya 19.

Sasa, bila shaka, hawakuwa wenye mantiki kama yeye. Isitoshe. Hawakukuza maadili ya busara yanayodhibiti hisia .

Sio hivyo. Lakini ni uungu wa asili ambao wanausambaza, ambao wanaendelea nao. Kwa hivyo hiyo ndiyo aina ya pili ya kitu, marekebisho na mwendelezo kuhusu msimamo wa Descartes mwenyewe na kile anachowasilisha baadaye .

Sasa hilo linaongoza mara moja kwenye aina ya tatu ya umuhimu wa kihistoria, ushawishi wa ukosoaji wake wa kimantiki wa dini ya kitamaduni. Katika kisa chake, Uyahudi wa kitamaduni. Wakati mwingine ametajwa katika kozi kuhusu ukosoaji wa kibiblia kama mmoja wa waanzilishi wa ukosoaji wa kihistoria wa fasihi ya Agano la Kale.

Alichapisha mnamo 1670 kazi iliyoitwa Tractatus Theologico-Politicus. Njia ya kitheolojia ya kisiasa, insha. Tractatus Theologico-Politicus.

Ambapo, kwa mfano, anakataa kwamba hakuna ukweli wowote uliofunuliwa maalum. Sasa, kwa nini mtu anayeamini sana mambo ya Mungu aseme hivyo? Naam, unaona, ikiwa una imani katika aina hii ya mbinu ya hisabati, basi inapaswa kuwezekana kuhitimisha jumla ya ukweli unaopatikana kutoka kwa axioms zilizotolewa kwa sababu pekee. Kwa hivyo, utoshelevu wa mbinu hiyo.

Lakini kwa mtu anayeamini miungu mingi, aina yoyote maalum ya kitendo cha kimungu cha kujifunua haina maana. Kwa sababu ikiwa hakuna kiumbe nje ya Mungu, ingemaanisha nini kwa Mungu kutenda kwa kiumbe fulani kwa njia ya kujifunua? Unachopata katika mpango wa kuamini miungu mingi ni kile ambacho mara nyingi huitwa theolojia ya imani isiyo na mwisho. Hiyo ni kusema, ikiwa kila kitu ni Mungu na Mungu ni kila kitu, basi kila kitu kinachohusishwa na Mungu kinaendelea tu ndani ya Mungu.

Sio kwa nje ya Mungu, bali kwa kuendelea ndani ya Mungu. Na kwa kadiri mambo yanavyoendelea katika asili, shukrani kwa Mungu, ni kwa sababu Mungu yuko katika asili na asili iko katika Mungu na kwa ujumla wa kiumbe. Na kwa hivyo hakuwezi kuwa na kitu kama ufunuo maalum wa kimungu.

Kwa mtu anayeamini miungu mingi, ni jambo lisilo la lazima na lisilowezekana. Kwa hivyo, dini kwa Spinoza hupungua hadi kuishi maisha sahihi. Kwa hivyo aina yake ya Uyahudi ingefanana na kile kinachofikiriwa leo kama Uyahudi uliorekebishwa.

Ambayo ni ubinadamu wa kidini unaothamini maadili, wasiwasi wa kimaadili wa Uyahudi wa kihistoria, bila theolojia ya kiungu ya Uyahudi wa kawaida. Kwa sababu

hiyo, jukumu la alama za kidini hubadilika. Lugha ya kidini na ibada za kidini si maelezo tena au vikumbusho vya Mungu wa kitamaduni na matendo yake makuu.

Ni alama tu zinazoelekea kuunganisha jamii pamoja. Zina maadili ya kijumuiya. Zinaunganisha jamii pamoja na kutoa lugha ya ubunifu, lugha ya hadithi, lugha ya urithi, ambayo inaunganisha jamii karibu na maadili fulani ya kimaadili.

Na hiyo ni mada ambayo inasisitizwa sana katika siku zetu. Kwa mfano, theolojia ya simulizi ina uhusiano fulani na hili. Ikiwa una nia ya kufuata aina hii ya ushawishi katika theolojia ya karne ya 19, tutaona zaidi kuhusu katika muhula wa pili.

Lakini kuna kitabu chenye thamani kubwa kilichoandikwa na CCJ Webb. Kitabu kinachoitwa A Study of Religious Thought in England from 1850. A Study of Religious Thought in England from 1850.

Na yote nitakayosema kuhusu hilo katika hatua hii ni kwamba itakupa mawasiliano fulani na aina za mawazo ya kidini ambayo yanaathiriwa na ukosoaji wa busara wa Spinoza kuhusu dini ya kitamaduni. Naam, mambo hayo matatu kuhusu umuhimu wa kihistoria. Maoni yoyote, maswali? Marudio? Maeneo ambapo ulipepesa macho na unataka kujazwa? Ndiyo, Bob? Nilikuwa najiuliza, unasema kwamba Spinoza ni bingwa mkali? Ndiyo, nadhani hivyo ndivyo ilivyo.

Je, hilo linaleta tatizo? Haikuonekana kama ulikuwa unasema hivyo kabisa. Loo, sawa, labda nilikuwa na huruma sana. Labda nilisema alijali badala ya yeye kusema waziwazi.

Sawa, sawa, yuko wazi kabisa. Nadhani hilo litakuwa wazi sana tunapoendelea. Janelle? Naam, tena, nina mwelekeo wa kusema tusubiri tuone kwa muda mfupi hadi tutakapofika huko.

Sasa, dakika chache zinaweza kuwa Ijumaa, kwa hivyo usipumue sana. David? Sawa, ndio. Acha nione kama naweza kuelezea kwa ufupi, kwa faida ya mabaki wasio waaminifu sana, kile tulichofanya na Descartes Jumatano iliyopita.

Jinsi nilivyofupisha ilikuwa hivi. Tulikuwa tunazungumzia nadharia ya Descartes kuhusu tamaa . Sasa, sitaki kurudi kwenye hilo sasa, lakini angalia Stumpf anasema nini kuhusu Descartes kuhusu hisia na tamaa.

Nadharia yake ya tamaa ni kwamba inatupotosha kwa sababu ya ukosefu wa uwazi, unaoambatana na hisia. Kwa hivyo, akili inapopata uwazi na uwazi wa mawazo, mawazo yaliyo wazi na tofauti, unaona , mkanganyiko unaoambatana na hisia huondolewa, na nguvu ya tamaa huvunjika. Kwa hivyo ni uwazi wa akili.

Sasa, kabla ya kupuuza hilo, jiulize ni nini ambacho mshauri wa kisaikolojia, labda mchambuzi, anafanya katika kujaribu kukufanya ukumbuke jambo fulani, au kufikiria kwa uwazi zaidi kuhusu mazingira ambayo hivi na vile vilitokea. Unaona, kujaribu kuondoa hisia kwa njia ya uwazi wa mawazo. Kwa hivyo hiyo ndiyo aina ya kitu anachokiona.

Sasa, wakati huo huo, ingiza katika mjadala wake wa utashi na akili, mjadala wa Descartes wa utashi na akili. Kwa sababu anachosema kuhusu hilo kuhusu kosa, anasema kuhusu utashi unaotangulia akili, lakini utashi unaohitaji kuzuiwa kutoa hukumu kuhusu kile kinachojua. Sasa, kosa ni aina ya uovu wa utambuzi.

Kwa hivyo basi tutajizuije kutokana na uovu, lakini kwa kuzuia nia, kwa Descartes, kuzuia nia ndani ya mipaka ya kile tunachojua kwa uwazi na uwazi kuwa ni nzuri. Na hivyo una aina hiyo hiyo ya kitu. Vivyo hivyo, kuhusu akili na mwili, kwa vile akili ni kitu tofauti na mwili, na tamaa husababishwa kimwili, ukweli kwamba akili ni tofauti ina maana kwamba haihitaji kuwa chini ya aina za sababu zinazotokana na tamaa za mwili.

Lakini akili, kwa uwazi na uwazi wake, inaweza kudai uhuru wake na kupata matokeo sawa ya hitimisho. Na kisha jambo la nne nililolibainisha ni kwamba katika hotuba yake kuhusu mbinu, anapokaribia kuanza jaribio hili la kushinda shaka, anaweka kile anachokiita maadili ya muda ambayo atafuata wakati anaishi katika kutokuwa na uhakika kama huo. Na maadili ya muda kimsingi ni aina hii ya kitu.

Atazuia hukumu, atazuia vitendo hadi wakati atakapojua, na kadhalika na kadhalika. Kwa hivyo ni picha hii ya sababu inayodhibiti hisia, sababu inayodhibiti, inayoongoza mapenzi yote. Kitu pekee kinachonichanganya ni kwamba ulisema kwamba kimechochewa na akili.

Hapana, kuna ufahamu wao akilini. Kwa sababu katika mwingiliano wa akili na mwili, kama vile maamuzi ya utashi yanayotokea akilini yanavyoleta mabadiliko ya kimwili, matendo ya kimwili, vivyo hivyo tamaa zinazochosha mienendo ya roho za wanyama mwilini zina matokeo yao ya ufahamu akilini. Na matokeo hayo ya ufahamu ni mawazo, ndiyo, lakini mawazo yaliyochanganyikiwa .

Mawazo ya Kijasiri. Na hayapaswi kutawala akili na kusababisha matatizo. Kwa hivyo kwa maana hiyo, ni aina ya maadili ya kimantiki.

Tunatawaliwa na akili. Tunapaswa kutawaliwa, si na hisia. Spinoans pia wanatawaliwa.

Tofauti kubwa katika Spinoza tutakayoiona ni kwamba Spinoza hawezi kudai uhuru wa utashi. Yeye ni mtu anayeamua mambo kwa ukamilifu. Na hilo linaleta tofauti kubwa.

Katika Spinoza, unaanza kupata dhana inayojulikana ya kinachofuata kutoka kwa mtazamo wa kuabudu miungu mingi. Tulikutana na hili katika Plotinus, Mwanaplatonisti Mpya. Kwa kuabudu miungu mingi, utakuwa na kuamini mahaaliwa.

Hutakuwa na utengano wowote na aina ya uhuru unaoambatana na utengano, kiasi kwamba mtu binafsi ana mpango. Ni kujitawala mwenyewe. Na kisha matatizo hutokea kuhusu kutofautisha kati ya mema na mabaya.

Kwa sababu kuna hadhi gani kwa uovu ikiwa kila kitu ni kimoja? Tofauti hiyo inafifia. Jinsi Plotinus alivyojaribu kushughulikia hilo ilikuwa kwa nadharia yake ya emanations, kisha digrii za kadhalika. Kwa bahati mbaya, uungu sio suala la dini ya Mashariki tu siku hizi.

Kwa kuwa ushawishi wa Mashariki umejiimarisha tena Magharibi. Naam, angalau katika sehemu ya magharibi ya nchi hii. Harakati za Enzi Mpya kimsingi ni za miungu mingi.

Maandishi yote ya Enzi Mpya hayana utaratibu, hayajaandikwa kwa uangalifu, lakini yapo ya kutosha hapo, nadhani, kutusaidia kuona kwamba ni aina ya upantheisti. Aina ya upantheisti iliyochochewa zaidi kimapenzi, karibu na karne ya 19 kuliko ilivyo kwa Spinoza. Lakini aina zile zile za dhana hutokea.

Sawa, hebu tuanze kutoka umuhimu wake wa kihistoria hadi kile nilichokiita sifa za jumla. Kwa kweli, sifa hizo za jumla tayari zimeanza kuonekana. Na sifa ya kwanza ya jumla, bila shaka, ni mtazamo huu kwamba Mungu na asili ni kitu kimoja.

Mungu na asili ni kitu kimoja. Sasa, utagundua anaingia katika hilo kwa sababu ya dhana yake ya kiini. Sasa, haanzi na shaka ya kimbinu, hapana.

Anaanza na ufafanuzi. Anaanza na ufafanuzi wa dutu, miongoni mwa mambo mengine. Na jinsi anavyofafanua dutu humpeleka kwenye hitimisho kwamba Mungu na asili ni kitu kimoja.

Sasa, ikiwa Mungu na asili ni kitu kimoja, basi unapata vipengele viwili vya mambo. Hiyo ni kusema, katika Mungu, kuna mawazo na upanuzi. Mungu hana mwisho.

Upanuzi. Kana kwamba Mungu ndiye uwanja mzima wa anga. Lakini Mungu, wakati huo huo, hana kikomo katika mawazo.

Na unapata mwangwi hapa wa mapokeo ya Plato. Au labda wa dhana ya Nembo ya Stoiki. Mawazo na ugani.

Hizi ni sifa mbili za Mungu. Mungu mmoja na sifa mbili zinazojulikana. Huenda kuna sifa zingine ambazo hatuzijui.

Lakini hizi ni mbili zinazoonekana ndani yetu na katika uzoefu wetu. Kwa kweli, sifa hizi mbili zinaonekana katika hali zisizo na kikomo na zenye kikomo. Hali isiyo na kikomo ya mawazo ni Mungu.

Akili ya Mungu. Hali isiyo na kikomo ya upanuzi ni asili. Katika yote, upana wake.

Lakini aina za mawazo zenye kikomo ni zako na zangu. Na aina za upanuzi zenye kikomo ni zako na zangu. Miili, kama tunavyoiita.

Lakini hizi si vitu. Akili si kitu kilichojitenga na mwili. Mwili si kitu kilichojitenga na akili.

Miili yako na yangu si vitu vilivyotenganishwa na Mungu. Sisi ni aina tu za Mungu zenye kikomo. Unaona ? Kwa maana hiyo, unafikiri mawazo ya Mungu baada yake.

Ungewezaje vinginevyo? Mawazo yako ni sehemu ya ufahamu wa Mungu. Kwa hivyo hakuna wazo la vitu tofauti katika maana ya Descartes. Kuna sifa zinazoweza kutofautishwa.

Njia zinazotofautisha. Unaweza kutofautisha mwili wako na mwili ulio karibu nawe. Unaweza kutofautisha mawazo yako na ya mtu mwingine.

Lakini hiyo si tofauti ya vitu. Ni tofauti ya hali. Hali moja yenye kikomo kutoka hali nyingine yenye kikomo.

Sasa, unaweza kuona katika tofauti hii kati ya mwisho na usio na mwisho, ukitaka, unaweza kuona mwangwi wa mstari uliogawanyika wa Plato. Wa milele na wa muda, usio na mwisho na usio na mwisho. Hapana, ni mwangwi tu.

Kwa sababu Plato angegeuka kaburini mwake na kufikiria asili kama ya milele. Unaona ? Ingawa asili yake ilikuwa ya milele. Lakini asili? Hapana.

Asili kwa maana yoyote ya kimwili. Kwa hivyo mwangwi wa Plato upo. Lakini anachozungumzia si ulimwengu, maumbo, na maelezo mawili tofauti.

Hapana. Anachozungumzia ni aina zenye kikomo na zisizo na kikomo za ulimwengu mmoja. Aina zenye kikomo na zisizo na kikomo za Mungu, ambazo ni asili.

Sasa, ni hili basi linaloleta matatizo ya kudumu na mada za kudumu . Ili kwamba baada ya muda mfupi tutakuwa tunaona jinsi uungu wake wa vipengele viwili

unavyoshughulikiwa katika aina hii yote ya pande mbili. Ambapo hakuna hata moja kati yao inayowakilisha vitu viwili tofauti.

Mungu na asili si vitu tofauti. Mawazo na upanuzi si vitu tofauti. Uhuru na uamuzi si vitu tofauti.

Wema na ubaya si vitu tofauti. Akili na hisia si vitu tofauti. Ni vipengele vya kitu kimoja.

Pande mbili za jambo moja. Kupitia yote. Kwa hivyo, unachohitaji kuelewa kuhusu vipengele vya jumla ni maneno dutu, sifa, na hali.

Sawa? Kiini, sifa, na hali. Sasa hiyo ndiyo jumla. Hakikisha unaelewa hilo.

Kuna dutu moja tu. Lakini dutu moja ina angalau sifa mbili. Na sifa hizo mbili zinatambulika katika hali isiyo na kikomo, lakini pia katika hali zenye kikomo.

Wewe si kiumbe. Wewe ni aina ya kuwa yenye kikomo. Kufikiri kwako ni aina ya mwisho ya sifa ya kufikiria ya yule mmoja.

Kiumbe kinachojumuisha yote. Unafikiria mawazo yako ya sasa kuhusu marekebisho yenye kikomo ya mawazo yasiyo na kikomo ya Mungu. Kiini, sifa, hali.

Je, hilo linaonekana wazi vya kutosha? Sawa. Mchoro husaidia kuelewa istilahi. Ili kwamba kama ungetaka kupanua mstari uliogawanyika unaona hadi chini kabisa, basi kile ungekuwa nacho kingekuwa mawazo yetu, miili yetu.

Sawa. Haya yangekuwa katika nyanja ya maelezo mahususi. Je, Spinoza ni mhalisia kuhusu ulimwengu au ni mdhanifu tu? Naam, mimi huelekea kusema ni mdhanifu tu.

Hiyo ni kusema, tunafikiri kweli kwa maneno ya jumla, kwa maneno ya kufikirika. Tunafikiri. Ndiyo, yeye si mtu wa kutaja majina.

Lakini ikiwa mtu mwenye uhalisia anamaanisha kwamba kuna kanuni za ulimwengu ambazo zinaweza kutenganishwa kwa namna fulani na maelezo? Hapana. Hapana. Kwa hivyo karibu zaidi na mtu mwenye dhana, nadhani.

Na tena, picha ya kistaarabu ndiyo inayoongoza. Sawa. Kwa hivyo hiyo ndiyo sifa ya kwanza ya jumla ya kutazama.

Kiini, sifa, modi. Sam. Sifa ya pili ya jumla inahusiana na epistemolojia yake.

Epistemolojia yake. Nimekuwa nikisema kwamba yeye ni mtu mwenye mantiki. Na anatofautisha aina tatu za maarifa.

Aina tatu za maarifa. Ambayo ni maoni moja. Mbili, hoja.

Na tatu, ufahamu. Na hii tena inasikika kama Descartes. Anafanya tofauti hii ya mara tatu katika kazi yake ndogo inayoitwa Uboreshaji wa Uelewa.

Kuhusu uboreshaji wa uelewa. Niliona nakala yake kwenye duka la vitabu la uwanja wa ndege muda mfupi uliopita. Inayoitwa Jinsi ya Kuboresha Akili Yako na Benedict Spinoza.

Ilitafsiriwa kuwa jinsi ya kufanya jambo hilo. Nadhani mtu yeyote aliyedanganywa na hilo akanunua alishtuka na kujiuliza wametumia pesa gani. Lakini tofauti bado ilikuwapo.

Hata hivyo, tuna tofauti katika sehemu nyingine katika maadili yake. Na ikiwa una mkusanyiko wa vitabu, angalia kwenye ukurasa wa 127. Ukurasa wa 127.

Ambapo katika noti, noti ya 2, imeambatanishwa na pendekezo la 40 la sehemu ya 2 ya Maadili yake. Katika noti ya 2 kwenye ukurasa wa 127, safu ya kwanza. Anatofautisha aina tofauti za maarifa.

Katikati ya safu, kuna maarifa ya aina ya kwanza. Yameandikwa kwa mlazo. Maoni au mawazo.

Na hizo mbili zinarejelea moja na mbili zilizo hapo juu. Maoni yanahusiana na ufahamu mdogo wa maelezo. Na mbili inahusiana na mawazo ambayo alama, maneno, huamsha katika mawazo.

Sawa. Kwa hivyo maoni au mawazo ni nambari moja. Nambari mbili, sababu au maarifa ya aina ya pili.

Kwa sababu, kama anavyosema, tuna mawazo yanayofanana kwa watu wote. Mawazo ya kutosha kuhusu sifa za vitu. Kwa maneno mengine, ukweli wa ulimwengu wote unaojulikana kwa wote.

Ukweli wa ulimwengu wote unajulikana kwa wote. Na kisha kuna aina ya tatu ya maarifa, ambayo tunaiita intuition. Intuition, ambayo hutokana na wazo la kutosha la kiini kamili cha sifa za Mungu.

Kuwa na ujuzi wa kutosha kuhusu kiini cha mambo. Sasa ni wazi anazungumza hapa kwa hisia ya kitu ambacho ni hakika kabisa. Ambacho hakiwezi kukanushwa kabisa.

Utagundua kuwa anazungumzia hili kwa kutumia mawazo yaliyo wazi na tofauti. Descartes. Na anatumia msembo mawazo yanayofaa mara nyingi.

Anapotaka kurejelea kile kilicho hakika kihisia. Kumbuka jinsi Descartes alivyotumia neno wazi na tofauti ilikuwa kusema wazi na tofauti kiasi kwamba bila shaka yoyote. Sasa hiyo ndiyo inayofanya litosheleze.

Ni wazi na dhahiri kiasi kwamba haina shaka yoyote, ina uhakika wa kiakili. Mawazo ya kutosha.

Sasa angalia hilo. Wazo hilo la mawazo yanayofaa. Ni wazi kwamba hataamini sana maoni na mawazo.

Maarifa uliyonayo kwa njia hiyo ni vipande vipande. Yamechanganyikiwa . Ni ya majaribio.

Inashughulikia mambo yanayoweza kutegemewa pekee. Inahusika na uhusiano haramu wa lugha kutokana na matumizi ya kitamaduni. Hivyo ndivyo lugha ya kidini ilivyo, anasema.

Kwa hivyo ukosoaji wake wa kimantiki wa dini na lugha ya kidini kwa kweli ni katika suala la ukosoaji wa aina za lugha inayotumika katika kuzungumzia masuala ya kidini. Kijadi, imekuwa ikiitwa lugha ya ulinganisho. Lakini ulinganisho sio aina ya ufafanuzi halisi ambao Euclid alitaka.

Sio aina ya uwazi wa hoja za hisabati, unaona. Na kwa hivyo hana uvumilivu na aina hiyo ya lugha, maarifa. Kwa hivyo wasiwasi wake basi utakuwa kupata maarifa ambayo yana uhakika wa kiakili, yaani, yanayojidhihirisha, yaani, kwa maana hiyo, yanatosha.

Na utagundua kwamba anaona kosa kama linasababishwa, bila shaka, na ukosefu wa uwazi na uwazi. Unapokubali kile ambacho hakina uwazi na uwazi, hapo ndipo tatizo linapotokea. Ambayo inasikika kama Descartes.

Basi, ili kuanza harakati zake za kijiometri, mbinu yake, itabidi aanze, bila shaka, na mawazo yanayofaa. Kwa sababu hakuna kitu kingine kilicho na uhakika wa angavu unaohitajika kwa axioms ambazo zinaweza kutumika kuanzisha mfumo mzima wa kutoa maoni. Na anachotaka kufanya ni kuendelea kutoka kwa mawazo yanayofaa hadi mawazo yanayofaa hadi mawazo yanayofaa katika mlolongo wa hoja.

Angependa kufikiri kwamba kila pendekezo analoorodhesha na kuhesabu katika maadili, mamia yake, ni hakika kimantiki. Unaanza na kile kilicho hakika kihisia na kufanya kazi kwa vitu ambavyo vina uhakika dhahiri. Na kama ilivyo katika mfumo wa kijiometri, utaona anarejelea katika kufanya kazi kwa uthibitisho wake kwa ufafanuzi, au kwa axiom, au kwa pendekezo la awali ambalo limethibitishwa, au kwa matokeo

ambayo yamechorwa waziwazi, matokeo ya pendekezo la awali ambalo limethibitishwa.

Na kwa hivyo jambo zima lina aina hiyo ya ukali wa hisabati, angalau katika nia yake. Sasa, nadhani inatokana na hilo kwamba ikiwa hupendi hitimisho lake, kuna mambo mawili unayoweza kufanya. Moja ni kuhoji fasili na misimamo yake.

Je, axioms ni axiomatic? Kweli? Je, fasili ni za kiholela? Zinatetewa? Unafafanua je ufafanuzi? Je, ufafanuzi ni kitu tunachochagua kwa maana kwamba tunaamua jinsi neno hili litakavyotumika, kama katika Alice in Wonderland? Ikiwa ndivyo ninavyosema ninatumia neno hilo, basi ndivyo ninavyosema ninatumia neno hilo. Mad Hatter au la, ni muhimu sana. Falsafa ya lugha inaanza kuibuka katika karne ya 17 kama muhimu.

Tulikutana nayo huko Hobbes kwa kutumia jina lake la kawaida. Nilikuambia kwamba nilikuwa nikifanyia kazi Hobbes kwa sasa, na hata tangu tulipokuwa tukifanya Hobbes wiki mbili zilizopita, nimegundua sehemu ambazo Hobbes anasema kwamba matatizo yanayotokea na mitazamo mingine ni kwa sababu ya jinsi watu walivyopa maneno maana. Kufikiri huanza na ufafanuzi.

Na kwa mtu anayejipendekeza, je, hutarajii hilo? Unafikiri? Sio kwa mawazo, bali kwa maneno ndipo kufikiri kunapoanza. Maswali au maoni yoyote kabla hatujazama moja kwa moja ndani yake? Sifa hizo mbili za jumla. Ya kwanza inahusiana na kiini, sifa, na hali.

La pili linahusiana na mabaki, yaani maoni, sababu, na ufahamu. Hebu tugeuze mawazo yetu basi, tuangalie baadhi ya vipengele hivi viwili. Hilo ndilo litakalotuchukua kwa muda wote wa Spinoza.

Mungu na maumbile. Fungua ukurasa wa 110 katika mkusanyiko wa vitabu na uangalie fasili. Ni wazi kwamba, ili kufanya haki kwa Spinoza, tungelazimika kupima fasili hizi zote na misimu yote na kufanya uthibitisho wote tena.

Ingawa Coffman ameacha mengi. Huu ni uteuzi baada ya yote. Lakini nataka tu kupata uthibitisho mmoja au miwili ambayo ni muhimu sana.

Ufafanuzi wa kwanza haupaswi kukushangaza. Kwa kile kinachojisababisha, namaanisha kile ambacho kiini chake kinahusisha kuwepo. Kile ambacho asili yake inaweza kufikiriwa tu kama kuwepo.

Sasa, hiyo ndiyo njia ya kitaaluma ya kuzungumza kuhusu Mungu, ambaye kiini chake kinahusisha kuwepo. Hiyo ndiyo ilikuwa msingi wa hoja ya Descartes ya kuwepo kwa Mungu katika Tafakari 5. Hoja yake ya kiontolojia kutoka kwa dhana ya Mungu kama

mtu ambaye kiini chake kinahusisha kuwepo. Kisha angalia chini ufafanuzi 3. Kwa kiini, namaanisha kile kilicho ndani yake na kinachofikiriwa ndani yake .

Ina utambulisho wake. Iko ndani yake yenyewe . Inafikiriwa kupitia yenyewe.

Unaweza kufikiria jambo hilo peke yake kutoka kwa kitu kingine chochote. Sasa hiyo ilikuwa njia ya Descartes ya kuzungumzia kuhusu kiini. Ni vizuri sana ufafanuzi wa Cartesian hadi sasa.

Lakini angalia jinsi anavyoelewa hilo katika kifungu cha pili. Sasa ataweka ufafanuzi kwa maneno mengine. Kwa msingi, namaanisha kile ambacho dhana inaweza kuundwa bila kujali dhana nyingine yoyote.

Hasemi tu kwamba unaweza kufikiria juu yake ukitenganishwa na vitu vingine. Lakini unaweza kuunda dhana bila kujali kitu kingine chochote. Hakuna athari, athari za kimantiki zinazoning'inia kwenye vitu vingine.

Hakuna dhana za kimantiki kuhusu mambo mengine yanayohusika. Kwa hivyo anaonekana kufafanua dutu kama kitu ambacho kwa vyovyote vile hakitegemei vitu vingine. Au kina vitu vingine vinavyotegemea.

Sasa ndiyo maana nadhani amefafanua kiini kwa njia ambayo kunaweza kuwa na kimoja tu. Ufafanuzi huo ni muhimu. Sasa unganisha fasili hizo mbili, 1 na 3, pamoja.

Na inaonekana kwangu kwamba ufafanuzi wa 6, ufafanuzi wake wa Mungu, unafuata. Kwa Mungu, namaanisha kiumbe kisicho na mwisho kabisa . Yaani, kitu chenye sifa zisizo na mwisho ambazo kila kimoja kinaonyesha umuhimu wa milele na usio na mwisho.

Sasa Mungu ni kiini cha sifa zisizo na mwisho. Sasa kwa sifa zisizo na mwisho, unaona, unachosema ni kwamba Mungu ni kiumbe huru ambaye anajumuisha yote. Kila sifa inaonyesha umuhimu wa milele na usio na mwisho.

Ndiyo, ambaye kiini chake ni kuwepo, ndiyo maana yeye ni kiumbe. Kiumbe muhimu. Kwa hivyo unaweza kuona matokeo ya fasili hizi yakijitokeza wazi mara moja.

Ni fasili ambazo kwa wazi sasa tunaweza kuona zinatarajia kitakachokuja baadaye. Na angalia pendekezo namba moja. Pendekezo namba moja.

Dutu hii kwa asili huwa kabla ya marekebisho yake. Hii ni wazi kutokana na ufafanuzi wako wa dutu na hali. Pendekezo la pili.

Dutu mbili ambazo sifa zake ni tofauti hazina uhusiano wowote. Hilo linaonekana kutokana na ufafanuzi wa tatu. Kwa maana kila moja lazima iwepo yenyewe, ifikiriwe kupitia yenyewe.

Dhana ya moja haimaanishi dhana ya nyingine. Hoja ya tatu. Mambo ambayo hayana uhusiano hayawezi kuwa chanzo kimoja cha kingine.

Samahani, Descartes, hiyo ndiyo ilikuwa shida ya tatizo la akili na mwili, sivyo? Vitu ambavyo havina uhusiano haviwezi kuwa chanzo cha kila kimoja. Unaona ? Kisha pendekezo la tano. Hakuwezi kuwepo katika ulimwengu vitu viwili au zaidi vyenye asili au sifa sawa.

Hoja ya sita. Dutu moja haiwezi kuzalishwa na dutu nyingine. Na hebu tuone.

Ukifikia pendekezo la sita, hiyo ina maana kwamba Mungu na asili hawawezi kuwa vitu viwili tofauti. Hoja la saba linasema dutu inaishi yenyewe. Hoja la nane, kwamba kila dutu ni kiumbe muhimu, kinachoishi yenyewe.

Hoja ya kumi na moja inasema kwamba Mungu au kiini kina sifa zisizo na kikomo ambazo kila moja ni muhimu. Kwamba Mungu lazima awepo. Na hatimaye, pendekezo la kumi na nne linahitimisha.

Mbali na Mungu, hakuna kitu kinachoweza kutolewa au kutungwa. Na pendekezo la kumi na tano, kuifupisha, chochote kilichopo, kiko ndani ya Mungu. Na bila Mungu, hakuna kitu kinachoweza kuwa au kutungwa.

Na kwa hivyo kuna Mungu mmoja tu, kiini kimoja tu, Mungu au asili. Sawa? Kwa hivyo Mungu na asili hugeuka kuwa Mungu au asili. Msemo alioutumia, Mungu au mwingine yupo.